
Zgłoszenie użycia czynnika rakotwórczego w miejscu pracy

Czynniki rakotwórcze

Czynniki rakotwórcze inaczej kancerogeny to liczne, rozpowszechnione w środowisku czynniki, wywołujące w żywych organizmach rozwój procesów nowotworowych.

Czynniki środowiska pracy, które są czynnikami etiologicznymi nowotworów, nazwano kancerogenami zawodowymi.

Wykaz substancji chemicznych, mieszanin, czynników lub procesów technologicznych

- Substancje chemiczne zaklasyfikowane jako rakotwórcze lub mutagenne:
  - kategorii 1A lub 1B zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008r. (CLP) (Dz. Urz. UE z 2008r. L 353);
  - kategorii 1 lub 2 zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 19 ust. 5 ustawy z dnia 25 lutego 2011r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. Nr 63, poz. 322).
- Mieszaniny zawierające substancje wymienione w pkt. 1 w stężeniach powodujących klasyfikację mieszaniny jako rakotwórczej lub mutagennej:
  - kategorii 1A lub 1B zgodnie z rozporządzeniem, o którym mowa w pkt. 1a;
  - kategorii 1 lub 2 zgodnie z przepisami, których mowa w pkt. 1b.
- Czynniki o działaniu rakotwórczym lub mutagennym – czynniki fizyczne – promieniowanie jonizujące.
- Procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym:
  - produkcja auraminy;
  - procesy technologiczne związane z narażeniem na działanie wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, obecnych w sadzy węglowej, smołach węglowych i pakach węglowych;
  - procesy technologiczne związane z narażeniem na działanie pyłów, dymów i aerozoli tworzących się podczas rafinacji niklu i jego związków;
  - produkcja alkoholu izopropylowego metodą mocnych kwasów;
  - prace związane z narażeniem na pył drewna twardego.

Podstawy prawne:

- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz.U. 2016 poz. 1116)
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U.2011, Nr 33, poz.166).

Obowiązki pracodawcy i wymagane dokumenty:

- Informować pracownika o opakowaniu, zbiorniku i instalacji zawierających substancje chemiczne, ich mieszaniny lub czynniki o działaniu rakotwórczym lub mutagennym, a także o wymaganiach dotyczących oznakowania i znakach ostrzegawczych;
- Przeprowadzać okresowe szkolenia pracownika w zakresie:
  - ryzyka dla zdrowia, jakie wynika z oceny narażenia na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym i dodatkowego ryzyka wynikającego z palenia tytoniu, oraz środków ostrożności, które powinny być podejmowane w celu ograniczenia tego narażenia,
  - wymagań higienicznych, które powinny być spełnione w celu ograniczenia narażenia na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,

---

c) konieczności używania środków ochrony indywidualnej, w tym odzieży ochronnej,
d) działań zapobiegających wypadkom oraz działań koniecznych do podjęcia przez pracowników, w tym pracowników pełniących obowiązki ratownicze, podczas działań ratowniczych oraz wypadków.

3. Zapewnić udział pracowników lub ich przedstawicieli w projektowaniu i realizacji działań zapobiegających narażeniu na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym lub ograniczających poziom tego narażenia;

4. Umożliwić pracownikom i ich przedstawicielom kontrolę stosowania wymagań określonych w rozporządzeniu oraz w innych przepisach regulujących zasady bezpieczeństwa i higieny pracy;

5. Prowadzi rejestr prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;

6. Prowadzić rejestr pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym i przechowywać go przez okres 40 lat po ustaniu narażenia, a w przypadku likwidacji zakładu pracy - przekazać właściwemu państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu;

7. Przeprowadzić pomiary stężeń czynników o działaniu rakotwórczym lub mutagennym

- w terminie 30 dni od dnia rozpoczęcia działalności
- co najmniej 1 raz na 6 miesięcy, jeśli wynik ostatniego pomiaru mieścił się w przedziale od 0,1 do 0,5 NDS
- co najmniej 1 raz na 3 miesiące, jeśli wynik ostatniego pomiaru przekroczył wartość 0,5 NDS
- w każdym przypadku wprowadzenia zmiany w warunkach występowania tych czynników.

8. Przekazywać corocznie do dnia 15 stycznia oraz niezwłocznie po rozpoczęciu działalności informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym właściwemu państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy.

Formularz zgłoszenia informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym i mutagennym - [do pobrania](#)

Kontakt do Oddziału Higieny Pracy i Nadzoru nad Środkami Zastępczymi:

tel: 32 351 23 30

e-mail hp-chem@wsse.katowice.pl